

ת"פ 5798/11/12 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 5798-11-12 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני כב' השופט מ. גלעד
המאשימה
מדינת ישראל
באמצעות פמ"ח
ע"י ב"כ עו"ד גב' אילנה קוזמינר
נגד
הנאשם
פלוני
ע"י ב"כ עו"ד יוסף עודה

גזר דין

איסור פרסום

בשל היותו של הנאשם קטין בעת ביצוע העבירות, אני מתיר פרסום גזר הדין למעט כל פרט מזהה של הנאשם.

כללי

בהכרעת הדין מיום 3.7.13 קבעתי, לאחר שמיעת הראיות בתיק, כי הנאשם ביצע עבירה של "חבלה בכוונה מחמירה", לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"); שתי עבירות של "חבלה חמורה בנסיבות מחמירות", לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) לחוק העונשין, עבירה של "נהיגה ללא רשיון נהיגה" לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה ועבירה של "נהיגה ללא פוליסת ביטוח בתוקף" לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי.

הנאשם זוכה מעבירה של "החזקת סכין", לפי סעיף 186 לחוק העונשין ומעבירה של "נהיגה פזיזה ורשלנית", לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין.

אדגיש כבר בפתח הדברים, כי מכיוון שהנאשם היה קטין בעת ביצוע המעשים הרי שתיקון מס' 113 לחוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), אינו חל על המקרה שלפנינו.

חרף האמור, עמדו לנגד עיני בעת גזירת הדין, גם עקרונות התיקון, לרבות הגמול וההלימה כאמור בסעיף 40טו. (ב) לחוק העונשין.

העובדות הצריכות לענייננו

על פי העובדות שפורטו בהכרעת הדין, הרי שביום 25.10.12 בשעות הערב, נהג מחמוד ספורי, ברכבו בעיר טמרה, ועימו נסעו ברכב, בנו, אחמד ספורי, אשתו של אחמד, נורה ספורי, ועבדאללה ספורי, בן דודו של אחמד ("המתלוננים"). האב ועבדאללה אספו ברכב של האב את אחמד ואשתו שחזרו מירח דבש.

הנאשם נהג ברכבו מאחורי רכבו של מחמוד, כשאינו רשיון נהיגה ופוליסת ביטוח בתוקף, בדרך נמהרת ורשלנית, עשה תנועות מאיימות כלפי יושבי הרכב, קילל אותם והתנהגותו בנהיגה היתה פרועה. אולם, מחמת הספק לא נקבע כי הפנה את רכבו שוב ושוב כלפי המתלוננים או כי היה בנהיגתו כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה.

מחמוד ניסה להתרחק מהנאשם אך בסמוך לעיריית טמרה נאלץ לעצור את רכבו בשל פקק תנועה.

הנאשם יצא מרכבו וצעד לעבר הרכב ואחמד יצא לקראתו.

הנאשם שלף סכין ודקר את אחמד שתי דקירות בגב, בבית החזה משמאל וכשאחמד ניסה להתגונן והדף את הנאשם, דקר אותו הנאשם שוב ביד שמאל.

עבדאללה אשר הגיע למקום כדי לנסות להגן על בן דודו אחמד, נדקר גם הוא על-ידי הנאשם ביד ימין.

לאחמד נגרמו שתי דקירות בגב מתחת לקספיולה במעבר חזה-בטן משמאל, שהביאו לקרע בטחול עם דימום מסיבי, ודקירה ביד שמאל. בשל כך אושפז למשך 7 ימים בבית החולים רמב"ם, במהלכם עבר ניתוח לכריתת טחול ותיקון סרעפת.

לעבדאללה נגרם חתך באורך כ- 10 ס"מ ביד ימין עם דימום וחדירה לשריר וגם הוא אושפז בבית חולים רמב"ם למשך 6 ימים במהלכם עבר הליך של סגירת חתך תחת חסם עורקים.

יחד עם זאת קבעתי בהכרעת הדין כי:

"... אחמד (היה) עצבני מאוד, ירד מן הרכב ורץ לכיוון הנאשם לאחר שהשתחרר בכוח מאחיזת אביו ואשתו. כן עולה כי גם לאחר שתי הדקירות שנדקר בחזה, אחמד כעס מאוד והשתחרר בכוח מאלה שהפרידו והחזיקוהו ורץ שוב לכיוון הנאשם, שדקר אותו שוב בידו, אחמד גם הודה כי לאחר שתי הדקירות שדקרו הנאשם בחזהו, היכה בו באגרופ, הפילו ארצה והמשיך להכות בו "5 בוקסים" בעודו שוכב על הריצפה" (עמ' 45-46 להכרעת הדין).

בשל גילו של הנאשם, שהיה קטין בעת ביצוע העבירות, הוריתי על עריכת תסקיר שרות המבחן בעניינו.

תסקירי שרות המבחן

לא פחות מ-4 (!) תסקירים ניתנו בעניינו של הנאשם.

בתסקיר הראשון בעניינו של הנאשם, מיום 8.9.13, תואר כי הנאשם בן למשפחה בת 5 נפשות, המתגוררת בכפר. שני ההורים עובדים כשכירים והאם לומדת לתואר באוניברסיטת חיפה.

אחותו הבכורה של הנאשם הינה סטודנטית והאחות הצעירה תלמידה בבית הספר היסודי.

בתסקיר צוין, כי תפקודו של הנאשם בבית הספר היסודי היה תקין וקשייו החלו בכיתה ט'. חרף קשייו בלימודים, היה תפקודו הכללי של הנאשם תקין, ללא בעיות משמעות והוא היה פעיל חברתית ומקובל על חבריו. לימודיו הופסקו עם מעצרו.

קצינת המבחן ציינה בתסקיר זה, כי הנאשם הודה בפניה בעבירה של נהיגה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח וכן הודה כי קילל ותקף את המתלוננים בידיו לאחר שניסו למנוע ממנו להמשיך בדרכו, אולם, הכחיש כי גרם למתלוננים חבלות ולא היה בפיו הסבר הגיוני לחבלות שנגרמו למתלוננים. לנוכח הודאתו החלקית, התקשה שרות המבחן להבין את המניע למעשיו של הנאשם ואת חלקו בעבירות.

כן התרשמה קצינת המבחן כי הנאשם מבוהל מההליך המשפטי ומתוצאותיו האפשריות, וככלל היה עסוק בדאגה לעצמו ולהוריו, בשל הסתבכותו בעבירות.

בתקופת מעצרו הופנה הנאשם לטיפול קבוצתי ופרטני; מדיווח הגורמים המטפלים, עלה כי קיימת התחלה של הפנמה ושינוי בהתנהגותו. בטיפול הקבוצתי החל הנאשם להיפתח ולשתף ברגשותיו ובטיפול הפרטני, החל לבחון את התנהגותיו השליליות ולתאר את העבירות מבלי לעשות הפחתה או מינימליזציה למעשיו.

הן מפקחיו של הנאשם בחלופת המעצר והן הוריו, דיווחו על שינוי חיובי אצלו, ואף מעסיקו של הנאשם (עבודה בה השתלב לאחר שחרורו מ"מעצר הבית" בו היה נתון), דיווח כי תפקודו טוב מאוד.

לאחר בדיקה פסיכו-דיאגנוסטית שנערכה לנאשם, המליץ הפסיכולוג על הארכת תקופת המבחן, ליווי ושיקום של הנאשם, הפניה לטיפול פסיכולוגי והערכה פסיכודיאגנוסטית נוספת בחלוף שנה.

בין גורמי הסיכוי בעניינו של הנאשם מנה שרות המבחן את היותו נבון ומסוגל לפתח תובנה בתהליך הטיפול, העובדה שהוא משתף פעולה עם הטיפול, מביע חרטה, בעל מוטיבציה לחזור לתפקוד תקין, וכן את העובדה שהוריו משתפים פעולה באופן מלא ומעניקים לו תמיכה וליווי.

בין גורמי הסיכון נמנו חומרת העבירות, לקיחת אחריות חלקית בלבד של הנאשם על מעשיו, עמדה מגוננת מעט מצד ההורים ופער בין חומרת המעשים לבין התרשמות ראשונית מהנאשם.

סופו של דבר, לאחר שקלול גורמי הסיכוי והסיכון בעניינו של הנאשם עתר שרות המבחן לדחיית הדיון לתקופה של כ-4 חודשים, במהלכם ישהה הנאשם במסגרת צו השגחה זמני, כדי ששרות המבחן יוכל להמשיך לבחון את תפקודו במערך הטיפול ולגבש המלצה סופית בעניינו.

ביום 10.9.13 נעתרתי לבקשה והוריתי לשרות המבחן להגיש תסקיר משלים, עד ליום 6.1.14.

מהתסקיר השני מיום 5.1.14 עלה, כי הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שרות המבחן וכיוצא בכך חל שינוי בהתייחסותו לדברים וביכולתו "לראות את האחר". חרף האמור צוין בתסקיר זה, כי הנאשם אינו סבור שהתנהגותו מחייבת התייחסות חמורה ועדיין אינו לוקח אחריות על מעשיו.

לנוכח האמור ובשל חומרת העבירות, לא בא שרות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

בדיון שנערך ביום 8.1.14, לאחר קבלת התסקיר המשלים, טען סנגורו של הנאשם כי חל שינוי בעמדתו של הנאשם והוא מודה בכל העובדות שנקבעו בהכרעת הדין. על כן, ביקש הסניגור לתת לנאשם הזדמנות נוספת למסור את "גרסתו האמיתית" בפני שרות המבחן. ב"כ המאשימה התנגדה לבקשה בשל ההזדמנויות הקודמות שניתנו לנאשם להודות בביצוע העבירות, אותן לא ניצל.

בעיקר כיוון שמדובר בקטין אשר קיימת בעניינו חשיבות רבה להמלצת שרות המבחן ולנושא שיקומו, החלטתי ליתן לנאשם הזדמנות נוספת והוריתי לשרות המבחן להכין תסקיר משלים נוסף, תוך פרק זמן קצר.

בתסקיר השלישי מיום 21.1.14 ציינה קצינת המבחן כי לאחר הדיון האחרון, מיום 8.1.14, חל שינוי מהותי בהתייחסותו של הנאשם לעבירות, למשמעות הפגיעה במתלוננים ולצורך שביטא בקבלת סיוע וטיפול. על-כן, המליצה קצינת המבחן בתסקיר זה, על תוכנית טיפול לתקופה של 4 חודשים נוספים, שתכלול את בחינת התאמתו של הנאשם לקבוצה טיפולית המתמקדת בעבירות אלימות, בדיקת אפשרות של קיום הליך גישור בין הנאשם לבין נפגעי העבירות והמשך שיחות עם הנאשם במסגרת שרות המבחן. נטען, כי בתום תקופה זו תגובש המלצה סופית בעניינו.

לפנים משורת הדיון וחרף התנגדות המאשימה, החלטתי להיעתר לבקשת הדחייה, שכן סברתי כי ראוי במקרה זה, כשמדובר בקטין שביצע עבירות חמורות, שתהיה בפני בית המשפט התמונה המלאה, לרבות המלצה סופית ומגובשת של שרות המבחן, בטרם יגזור את הדיון.

מהתסקיר הרביעי מיום 14.5.14 עלה, כי הנאשם נסוג לנקודת ההתחלה והודה אך ורק בעבירות של נהיגה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח. שרות המבחן התרשם גם, כי הבעת החרטה של הנאשם נבעה משיקולי רווח והפסד והוא

שם עצמו כקורבן. יצוין כי לאחר הפגישה האחרונה של ק. המבחן עם הנאשם ועם הוריו, ועל אף שהוסבר לו הפער בין גרסאותיו והשלכת פער זה על ההתרשמות כי אין הוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו, נשאר הנאשם בעמדתו לפיה כלל לא ביצע את העבירות (למעט עבירות של נהיגה ללא רשיון ופוליסת ביטוח בתוקף, בהן הודה לאורך כל הדרך).

לאחר שקיים הנאשם שיחה עם בא כוחו, יצר הנאשם שוב קשר טלפוני עם ק. המבחן ושוב טען כי הוא מקבל אחריות על כל מה שעלה בכתב האישום.

לפיכך, התרשמה קצינת המבחן כי הנאשם אינו לוקח אחריות מלאה על המעשים ועל הפגיעה הקשה בקורבנות והוא עסוק בנזקים "שנגרמו" לו, דבר שמערער במידה רבה את האמפטיה שלו כלפי קורבנותיו.

כמו כן, על אף ההתרשמות מתפקודו הכללי התקין של הנאשם ושיתוף הפעולה שלו, עלה חשש מגורמי הסיכון במצבו. כללו של דבר התרשם שרות המבחן, כי הנאשם זקוק להרתעה ממשית שיהא בה להעביר לו מסר ברור על הסלידה ממעשיו ואולי תאפשר לו, בשילוב טיפול, התמודדות עם ההגנות שבנה לעצמו, אשר לכאורה מעניקות לו לגיטימציה למעשיו.

עוד נטען, כי הנאשם זקוק עדיין למוקדי שליטה חיצוניים אשר יציבו לו גבולות ברורים ויסייעו לו לאמץ דרכי שליטה עצמית.

לנוכח האמור לעיל, ובשל חומרת העבירות והתייחסותו של הנאשם אליהן, לא בא שרות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

בדיון מיום 21.5.14 טענו הנאשם ובא-כוחו, שוב, כי הנאשם מודה בכל העובדות והעבירות שנקבעו בהכרעת הדין ולדבריהם זה מה שאמר הנאשם לקצינת המבחן. בהמשך טען סנגורו, כי התרשמות קצינת המבחן לפיה הנאשם אינו לוקח אחריות מלאה נבעה מאי הבנתה את טענותיו של הנאשם בדבר תרומתו המשמעותית של הצד השני, והסיקה מדבריו כי הוא אינו מודה ולוקח אחריות באופן חלקי בלבד. בשל כל אלה, עתר הסנגור ליתן לנאשם הזדמנות אחת נוספת כדי למצות את הקשר עם שרות המבחן.

לנוכח ההזדמנויות הרבות שכבר ניתנו לנאשם והמלצת שרות המבחן בתסקיר האחרון לפיה הנאשם זקוק ל"מוקדי שליטה חיצוניים" ויש להשית על הנאשם ענישה שתהווה הרתעה ממשית ושתציב לו גבולות ברורים, החלטתי שלא להיעתר לבקשת הסניגור, להפנות את הנאשם פעם נוספת (חמישית!) לשרות המבחן, בקשה שמשמעותה הייתה דחייה נוספת של הדיון.

ראיות לעונש

ב"כ המאשימה הפנתה לתיעוד הרפואי ולתצלומי החבלות של שני המתלוננים, אחמד ועבדאללה ספורי (ת/1-3/ת, 18/ת, 22/ת-24/ת). לא הוגשו ראיות נוספות לעונש.

טיעונים לעונש

בטיעוניה בכתב (1/ט) ובעל-פה, הדגישה ב"כ המאשימה את חומרת מעשיו של הנאשם, אשר נהג ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח בתוקף, בנסיעה פרועה, תוך שהוא מקלל ומפנה תנועות מאיימות כלפי המתלוננים, עמם לא היתה לו היכרות מוקדמת. הנאשם לא הסתפק בכך, וגם כאשר נעצרו הרכבים בפקק, יצא לכיונם של המתלוננים ופגע בהם בצורה קשה באמצעות סכין.

ב"כ המאשימה הפנתה למגמת הפסיקה להחמיר בעבירות מסוג זה, בשל הצורך להוקיע את תופעת האלימות ההולכת וגואה ולהרתיע את העבריינים בפועל ובכוח, באמצעות הטלת עונשים מחמירים. עוד הוטעם, כי נוכח העובדה שתופעת האלימות הלכה ופשתה גם בקרב צעירים, הרי שגם בעניינו של קטין יש ליתן משקל משמעותי לשיקולי גמול והרתעה.

עוד טענה ב"כ המאשימה, כי הנאשם לא הודה וניהל את המשפט, וגם בהמשך, לאחר שניתנה הכרעת הדין בעניינו, לא השכיל לנצל את ההזדמנויות הרבות שניתנו לו כדי לקחת אחריות אמיתית על מעשיו ולהשתלב בטיפול, ומהתסקיר האחרון ניתן ללמוד כי הנאשם חזר להכחשתו וכשהודה היה זה משיקולי רווח והפסד אישיים. על כן, שרות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית לגביו.

כללו של דבר, עתרה ב"כ המאשימה להרשיע את הנאשם ולהשית עליו עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, מאסר על תנאי מרתיע, פסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת, פסילה על תנאי ופיצוי לשני המתלוננים.

ב"כ הנאשם טען אף הוא בכתב (1/ס) ובעל פה, כל שניתן לטעון לזכות הנאשם, תוך שהדגיש את השיקולים השונים שיש להתחשב בהם בגזירת דינו של הנאשם, ובראשם היות הנאשם קטין בעת ביצוע העבירות, כשלגבי קטין, שיקול השיקום הוא השיקול העונשי המרכזי ומאסר בפועל הוא החריג ולא הכלל.

הסנגור הדגיש את תרומתו המשמעותית של אחמד לארוע - "אשם תורם", כדבריו - מעצם ההתעמתות עם הנאשם. כן ציין הסנגור, כי אמנם נכון שבית המשפט דחה את האפשרות שמעשיו של הנאשם היוו "הגנה עצמית", ואולם לדעתו מעצם הדיון באפשרות תחולתו של סייג זה במקרה דנן, מיוזמתו של בית המשפט, ניתן ללמוד כי גם למתלוננים היתה תרומה משמעותית לאירוע, ויש להתחשב בכך בגזירת הדין. כן הפנה הסניגור לעדויות עדי התביעה לפיהן המתלונן היה עצבני ויצא מהרכב על אף שיושביו הרכב ניסו למנוע זאת ממנו, הוא "דהר" לכיוון הנאשם, נתן לנאשם אגרוף והפיל אותו ארצה, ורק לאחר מכן הרגיש את הדקירה, וגם אחרי שנדקק והמתלונן היה שוכב על הריצפה, היכה בו מספר פעמים באגרופיו.

כן הדגיש את חוסנו הפיזי של המתלונן ביחס לנאשם ואת דברי אבי המתלונן כי הוא חשש דווקא מכך שבנו יפגע בנאשם, כיוון שבנו, אחמד, "חזק כמו שור".

עוד טען הסנגור, כי יש לנתק את המלצתה של קצינת המבחן מתוכן התסקיר, שכן שגתה כשפירשה את טענתו של הנאשם בדבר תרומתם של המתלוננים לאירוע, כלקחת אחריות חלקית מצידו, כשכל כוונתו של הנאשם היתה למסור

את גרסתו השלמה לאירועים, מבלי להפחית מחלקו שלו.

הסנגור הפנה לכך שהנאשם היה נתון במעצר ממש (מיום 26.10.12 ועד 18.11.12) ולאחר מכן שהה במעצר בית מלא, למשך שנה (מיום 15.11.13-18.11.12). עוד הדגיש הסניגור, כי מעת שניתנו לנאשם הקלות בתנאי מעצר הבית, ובהמשך עם שחרורו ממעצר הבית (**בשל העובדה שהמאשימה לא ביקשה להאריך את מעצר הבית**), התנהגותו היתה ללא דופי.

בשל היעדר המלצה טיפולית בעניינו של הנאשם הותר הסניגור את נושא הרשעתו של הנאשם לשיקול דעת בית המשפט.

עם זאת, בשל גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע המעשים, "האשם התורם" של המתלוננים, התסקירים החיוביים בעניינו של הנאשם מהם עלה כי הנאשם שיתף פעולה והתנהגותו היתה טובה, התקופה הארוכה בה היה נתון במעצר בית ובהמשך, הסכמתה של המאשימה לשחרור הנאשם ממעצר, עתר הסניגור להסתפק בעונש מאסר מותנה והתחייבות כספית ולחלופין, להשית על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שרות.

ב"כ הצדדים הפנו לפסיקה, כל אחד לפי עמדתו העונשית. עיינתי בפסקי הדין אולם, פסקי הדין שהוגשו - בייחוד מטעם הסניגור - שונים בנסיבותיהם מעניינינו, ומכל מקום גם במקרה זה כמו בעבירות אחרות, ניתן למצוא קשת ענישה רחבה, כל מקרה לפי נסיבותיו המיוחדות.

בדבריו האחרונים, הביע הנאשם צער על מעשיו וטען כי הוא אינו ישן בלילות משום שהוא מוטרד וחושב על האירוע. הנאשם הביע את רצונו לחזור ללמוד וביקש שלא יוטל עליו עונש של מאסר בפועל.

דין

שוב לנו מקרה שבשל התלהטות יצרים רגעית של הנאשם על רקע נסיעה ברכב, וללא סיבה, בגין עניין פעוט, נשלף נשק קר כעניין של מה בכך.

כבר הבעתי את עמדתי בעבר כי לעיתים מתקשים אנו להבין מה מביא אדם המכונה "נורמטיבי" אשר גדל במשפחה נורמטיבית, ללא עבר פלילי ומעולם לא נהג באלימות, לנהוג באלימות קשה תוך שימוש בכלי זין מסוכנים, כלפי רעהו.

תהא אשר תהא התשובה לשאלה זו, הרי היא נעוצה בעיקרה בחקר נפש האדם וחינוכו, "עובדה" היא שתופעת האלימות הפכה למרבה הצער, חזון נפרץ במקומותינו, גם בקרב צעירים "נורמטיביים" לכאורה.

"לכאורה" אמרתי כיוון שמי שביצע עבירת אלימות ודקר אדם אחר באמצעות סכין, אינו "נורמטיבי" יותר אלא עבריין בדרגה החמורה ביותר.

לנוכח התפשטות האלימות בחברה, בתי המשפט שבו והדגישו את הצורך להחמיר בדינם של נאשמים בעבירות מסוג זה, היוצרים סיכון מיידי וממשי לחייהם של אנשים אחרים ומפגינים בהתנהגותם זלזול בחיי אדם בשל הקלות בה הם מסוגלים ליטול אותם, וזאת לאחר התגרות קטנה, אם בכלל.

קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בדבר הצורך לשרש את התופעה של נקיטת כוח ואלימות לשם יישוב מחלוקות, גמירת חשבונות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר, בין אם זה סכין או כל כלי משחית אחר, תופעה המכונה "תת תרבות הסכין", בדרך של הטלת עונשי מאסר ממושכים.

ראויים לציון בנושא זה דברי כב' השופט חשין בע"פ 259/97 סובחי נגד מדינת ישראל (מיום 28.4.98):

"נוהגם של מקצת אנשים ליישב חילוקי דעות ביניהם במוטות ברזל, בקרשים ובסכינים, נוהג מגונה הוא" ראוי הוא לתגובה קשה של בתי המשפט. תת תרבות הסכין, כפי שאמרנו לא אחת דינה כי תיעקר, והעושים יענשו בכל חומרת הדין. ייצא הקול מבית המשפט ויידעו הכל, כי הנועץ סכין בגופו של הזולת ייסגר בבית האסורים לתקופות - שנים".

וכן בע"פ 6260/05 מאלק חדרא נגד מדינת ישראל, תק-על 2006(1), 3250:

"שוב ושוב נתקלים אנו במקרים בהם נעשה שימוש בסכינים... לשם יישוב סכסוכים, ולעיתים מדובר בסכסוכים שוליים ופעוטים ביותר. בשל ריבויים של מקרים אלה אין מנוס אלא לנקוט גישה מחמירה, לפיה ניתן משקל עודף לשיקולים כלליים על פני שיקולים אינדיבידואליים".

כמו כן, דברי כב' הש' א' רובנשטיין בע"פ 2588/06 פלוגי נ' מדינת ישראל, (מיום 31.5.06) בעניין האלימות בקרב קטינים:

"כבר נאמר חזור ואמור, כי זמינותם של סכינים והשימוש התכוף בהם מצד בני נוער, מחייבים התייחסות עונשית מחמירה. הדברים נוגעים לכל אזרח ותושב, לכלל הציבור שעל בטחונו מופקדים שלטונות האכיפה, ויש לסייע במאבק זה גם בענישה. במקרה דנן כפסע היה בין הדקירה לבין תוצאות חמורות בהרבה....".

(ראו עוד: ע"פ 7734/05 היטם עאטף נגד מ"י (15/5/06); ע"פ 327/05 נביל ג'אבר נגד מ"י (1/12/05); ע"פ 6398/07 אבולקיען נ' מ"י, (20.2.08); וע"פ 4882/06 טרטורה נ' מ"י,

(24/5/07).

אין ספק שמדובר במקרה חמור, כרבים אחרים אשר באים בפני בתי המשפט, בהם נעשה שימוש בסכין, חפץ חד, קרש, אבן, מוט ברזל או כלי משחית נוספים, בקלות רבה, רבה מדי.

עם זאת, מוכן אני לקבל כי גם לאחמד היתה תרומה מסויימת להתלקחות האירוע ובמידה מסוימת אף להתמשכותו, שכן כתוצאה מהתנהגותו של הנאשם במהלך הנסיעה, היה אחמד עצבני מאוד, ירד מן הרכב ורץ לכיוון הנאשם, לאחר שהשתחרר בכוח מאחיזת אביו ואשתו. גם לאחר שתי הדקירות שנדקר בחזה, כעס אחמד מאוד והשתחרר בכוח מאלה שהפרידו והחזיקוהו, ורץ שוב לכיוון הנאשם, וזה דקר אותו פעם נוספת, בידו. אחמד אף הודה כי לאחר שתי הדקירות שדקר אותו הנאשם בחזהו, הכה בו באגרופ, הפילו ארצה והמשיך להכות בו "5 בוקסים" בעודו שוכב על הרצפה. מן הראיות עולה, כי אילו שמע אחמד לתחנוני אביו ואשתו שגם אחזו בו בכל כוחם ולא ירד מרכבו בצורה ובדרך שירד, ייתכן והאירוע לא היה מגיע למימדים כאלה או לא היה קורה כלל. אתחשב בכל אלה כשיקול להקלה מסוימת בעונשו של הנאשם. יחד עם זאת, הקלה מסויימת בלבד, כיוון שמי שירד ראשון מרכבו והתקדם כשהוא מצוייד בסכין שלוף לעבר רכבם של המתלוננים אשר נעצר בפקק תנועה, היה הנאשם. בנוסף, כשראה הנאשם את אחמד מגיע לכיוונו יכול היה להימלט מהמקום, אך במקום זאת בחר לרוץ אל אחמד כשהוא מצוייד בסכין ודקר את אחמד בחזהו, פעמיים, ואחר כך בידו, וגם את עבדאללה דקר בידו, ורק מזל הוא שהדקירות לא גרמו למותו של אחמד.

אפנה לדברים שנכתבו בנושא זה בהכרעת הדין:

"אמור מעתה, כי הנאשם הביא על עצמו בהתנהגותו הפסולה - ריצה, התנגשות ודקירות - את תקיפתו על ידי אחמד ולמעשה לא היתה זו "הגנה עצמית", אלא ניתן לכנותה "התקפה עצמית", כיוון שהנאשם הכניס עצמו למצב כמי ששש אלי קרב. יתירה מזאת, הנאשם הצטייד "לקרב", עוד לפני שאחמד היכה אותו, בסכין או בחפץ חד ודקר אותו, פעמיים, במקום רגיש ומסוכן, ואחר כך בידו של אחמד, ומכאן שלא מתקיימות דרישות "המיידיות" ו"המידתיות", אלא להיפך. "

בהקשר זה לא רק שהנזק שנגרם למתלוננים מן הדקירות חמור ביותר אלא, שפוטנציאל הנזק חמור ממנו, כיוון שרק "המרחק הגיאוגרפי" (כדברי עמיתי כב' ס. הנשיא, השופט ר. שפירא) של מספר סנטימטרים, ויד המזל, גרמו לכך שאחמד לא קיפד את חייו.

אתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, שהיה קטין (בן 17 ו-3 חודשים) בעת ביצוע המעשים. כידוע, בעניינם של קטינים כרך המחוקק את דרכי הענישה עם דרכי הטיפול, ובעניין זה מורנו חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: "חוק הנוער"), לאמור:

"1.א. עקרונות כלליים

(א) מימוש זכויות של קטין, הפעלת סמכויות ונקיטת הליכים כלפיו ייעשו תוך שמירה על כבודו של הקטין, ומתן משקל ראוי לשיקולים של שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה ותקנת השבים, וכן בהתחשב בגילו ובמידת בגרותו".

עיקר מטרתו ושאיפתו של בית המשפט לנוער בבואו לגזור את דינו של קטין היא להעניק לו טיפול במטרה להביא לשיקומו. מכאן שביהמ"ש "אינו ממנהר" לגזור עונש על קטין, בפרט לא עונש מאסר, וחוזר ונוקט בדרכי הטיפול "ואינו נלאה" מכך כל עוד רואה הוא שביב אור בקצה המנהרה וסיכוי להחזיר את הקטין למוטב ולתפקוד נורמטיבי בחברה (ע"פ 49/09 **מדינת ישראל נ' פלוני ואח'**, פסקה 8 לדברי כב' השופט י. דנציגר (8.3.09)).

נוכח האמור, והואיל ועקרון-העל בענישתם של קטינים, הוא עקרון הטיפול והשיקום, "לא מיהרתי ולא נלאיתי" והפניתי את הנאשם פעם אחר פעם, 4 פעמים! לשרות המבחן כדי שיפנים את חומרת העבירות, ייקח אחריות על מעשיו ויוכל להשתלב בהליך טיפולי.

אולם, הנאשם לא ניצל את ההזדמנויות הרבות שניתנו לו וגם כשכבר נראה היה שעלה על מסלול השיקום, חזר לבסוף לעמדתו המקורית והשליך מעצמו את האחריות למעשים. כך התרשם שרות המבחן - ואף אני - כי הודייתו באה משיקולי רווח והפסד אישיים ולא מהפנמה וחרטה אמיתיים. לנוכח עמדתו זו הרי שבסופו של יום נמנע שרות המבחן מהמלצה טיפולית בעניינו ואף המליץ על ענישה שתהא בה הרתעה ממשית. למעשה, אחרי 4 נסיונות לא ניתן יותר לראות "שביב אור בקצה המנהרה", באמצעות "הפנס" של טיפול ע"י שרות המבחן, אשר ממליץ על ענישה מוחשית והרתעתית.

כבר נפסק כי דווקא בקטינים קיים משקל רב במיוחד להמלצת שרות המבחן. אולם, משקל רב זה אינו מתקיים רק עת ממליץ שרות המבחן על דרכי שיקום וטיפול, אלא גם אם ממליץ שרות המבחן להשית על נאשם שהיה קטין, עונש מרתיע כיוון שמדובר "... בצעיר אשר זקוק להרתעה ממשית לאור חומרת עבירותיו ותוצאותיהם...", שתעביר לו מסר ברור של סלידה ממעשיו "...ואולי תאפשר לו בשילוב טיפול, התמודדות עם ההגנות שבנה לעצמו, אשר לכאורה מעניקות לגיטימציה למעשיו", יש משקל רב.

משמעות המלצה זו הינה כי מדובר בנאשם - שללא עונש מרתיע שישולב בטיפול, וייתכן שהעונש המרתיע יהווה חלק מהטיפול, הנאשם מסוכן לציבור ועלול הוא לפגוע שוב בציבור. ניתן לומר כי "שביב האור בקצה המנהרה" של הנאשם ימצא - אולי - בתום שילוב של ענישה מתונה וטיפול שיקומי מאחורי הסורגים, אם יבחר בכך.

ראוי עוד לזכור כי קצינת המבחן קבעה שהנאשם זקוק ל"מוקדי שליטה חיצוניים אשר יציבו לו גבולות ברורים ויסייעו לו אט אט לאמץ דרכי שליטה עצמית...". הרתעה ממשית מהווה חלק ממוקדי שליטה חיצוניים ומוקד השליטה החיצוני המשמעותי ביותר עבור הנאשם הינו המאסר בפועל, שבשילוב טיפול - המצוי ברמה טובה מאוד גם בבתי הסוהר המיועדים לצעירים שחפצים בטיפול ושיקום - יפחית את המסוכנות.

לנוכח האמור, ובשל חומרת מעשיו של הנאשם והצורך הדוחק להיאבק באלימות, אני סבור כי יש ליתן במקרה זה עדיפות לשיקולי ההרתעה והגמול על פני שיקולי השיקום של הנאשם אם כי, לשיקולי השיקום והטיפול, הנובעים מהיות הנאשם קטין - אמנם קטין "גדול" - בעת ביצוע העבירות, ינתן משקל ממשי בעת קביעת אורך תקופת המאסר. כידוע, ככל שהנאשם קטין "קטן" יותר בעת ביצוע העבירה, גוברים שיקולי השיקום והטיפול אולם, גם כאשר מדובר ב"בגיר צעיר" ולא רק קטין "גדול" כנאשם, נוהגים בתי המשפט, במיוחד כשמדובר במאסר ראשון, להקל במידה מסויימת.

הוא הדין לגבי שאלת "הרשעתו" של הנאשם הנובעת במקרה זה מחומרתם היתרה של מעשיו - נושא שהושאר, בהגינות, ע"י הסניגור ל"שיקול דעת" בית המשפט - אולם, מכיוון שבקטין עסקינן, אראה בהרשעה חלק מן הענישה. (בנושא הרשעת קטינים ראו רע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל (26.4.14) ורע"פ 3589/14 שרון לוזון נ' מדינת ישראל (10.6.14)).

לאור האמור לעיל, אני מרשיע את הנאשם בעבירות אשר נקבע בהכרעת הדין כי ביצען.

ראוי להדגיש כי לו בבגיר עסקינן, היה עונשו חמור באופן משמעותי מזה שנגזר על הנאשם, שהיה קטין בעת ביצוע העבירות.

בשל הנימוקים דלעיל, כשמחד עומדים לנגד עיני מעשיו הקשים והחמורים של הנאשם, עליהם לא לקח אחריות אמיתית, העדר ההמלצה השיקומית של שרות המבחן למרות המאמצים הרבים שהושקעו בו, את המלצת שרות המבחן להשית עליו עונש מרתיע, ומנגד גילו הצעיר, תרומתו של אחמד לאירוע ומעצר הבית הממושך בו היה נתון הנאשם (ראו ע"פ 1626/91 אברהים דקה נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(5), 76), החלטתי לגזור עליו את העונשים הבאים:

א. 30 חודשי מאסר בפועל. מתקופה זו תנוכה תקופת מעצרו של הנאשם, מיום 26.10.12 עד ליום 18.11.12.

ב. שנתיים מאסר על תנאי, לבל יבצע במשך שלוש שנים כל עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. שנה מאסר על תנאי לבל יבצע במשך 3 שנים כל עבירת אלימות מסוג עוון.

ד. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה במשך 3 שנים, מיום שחרורו מן המאסר.

על הנאשם לשלם למתלונן אחמד **פיצויים** לפי סעיף 77 לחוק העונשין, בסך של 50,000 ₪ ולעבדאללה 15,000 ₪ זאת באמצעות הפקדת סכומים אלה בקופת בית המשפט, עד ליום 31.12.14. ב"כ המאשימה ימציא למזכירות את פרטי המתלוננים ופרטי חשבונות הבנק אליהם ניתן להעביר את כספי הפיצויים.

על **המוזכירות** להעביר לשב"ס, ביחד עם גזר הדין, את ארבעת תסקירי שרות המבחן.

אני ממליץ בפני שלטונות שב"ס לשלב את הנאשם בטיפול המתאים לו, בהתאם לנוהלי שב"ס ואם הנאשם יחפוץ בכך.

הודעה לנאשם זכות הערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן והודע היום, יט' סיון תשע"ד, 17.6.2014, בנוכחות הנאשם וב"כ הצדדים.

מ. גלעד, שופט

קלדנית: ליאת פ.